



Finansira
Evropska unija

Regionalni program lokalne demokratije na zapadnom Balkanu 2 ReLOaD2



Analiza raspodjele finansijskih sredstava prema organizacijama civilnog društva u Gradu Bihaću

Sadržaj

Skraćenice	3
Spisak tabela	4
Spisak grafikona.....	5
Opće informacije o projektu	6
Obuhvat analize i metodološki pristup	8
Analiza postojeće dokumentacije JLS	9
Upitnik	9
Intervju	10
Analiza za Grad Bihać	11
Pregled pravne regulative na nivou JLS	11
Analiza procedura za dodjelu sredstava.....	13
Uporedni prikaz postojećih praksi sa LOD metodologijom	19
Kvantitativna analiza dodijeljenih sredstava	21
Osvrt na izvještaje o provedenoj finansijskoj reviziji.....	26
Zaključak.....	27
Preporuke	27

Skraćenice

BiH	- Bosna i Hercegovina
FBiH	- Federacija Bosne i Hercegovine
GV	- gradsko vijeće
JLS	- jedinica(e) lokalne samouprave
KM	- konvertibilna marka
LOD	- Projekat jačanja lokalne demokratije
OCD	- organizacija(e) civilnog društva
ReLOaD	- Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu
RS	- Republika Srpska

Spisak tabela

Tabela 1 - Struktura upitnika za analizu primjene koraka iz LOD metodologije.....	10
Tabela 2 - Veličina budžeta, izdvajanja za OCD, Grad Bihać, 2016-2020, KM.....	22
Tabela 3 - Horizontalna analiza izdvajanja za OCD, Grad Bihać, 2016-2020, (%).....	22
Tabela 4 - Visina izdvajanja za kategorije OCD, Grad Bihać, 2016-2020, KM	23
Tabela 5 - Vertikalna analiza dodjele sredstava kategorijama OCD, Grad Bihać, 2016-2020, (%)	23
Tabela 6 - Horizontalna analiza dodjele sredstava kategorijama OCD, Grad Bihać, 2016-2020, (%).....	24
Tabela 7 - Finansiranje OCD i stanovništvo u Gradu Bihaću, 2016-2020	25
Tabela 8 - Godišnji načini dodjele sredstava u Gradu Bihaću, 2016-2020, KM	25

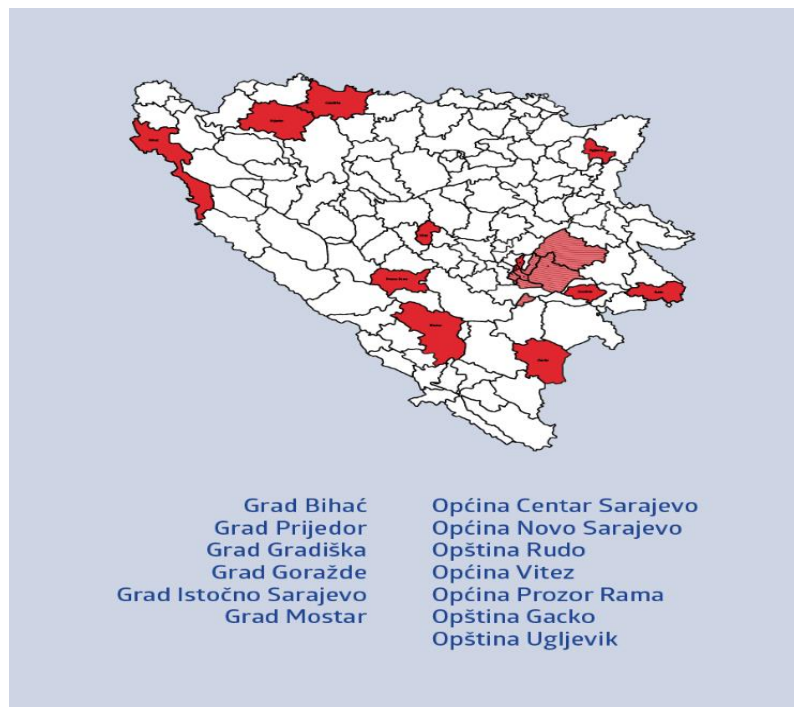
Spisak grafikona

Grafikon 1 - Triangulacija u analitičkom pristupu	9
Grafikon 2 - Kumulativni udjeli OCD u periodu 2016-2020, Grad Bihać, (%)	24
Grafikon 3 - Kumulativni prikaz načina dodjele sredstva u Gradu Bihaću, 2016-2020, (%).....	26

Opće informacije o projektu

Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2) je četvorogodišnji projekat (2021- 2024. godine), koji finansira Evropska unija (EU), a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP). ReLOaD2 se zasniva na pozitivnim iskustvima ReLOaD1 projekta kao i projekta Jačanje lokalne demokratije (LOD), koji je u Bosni i Hercegovini provodio UNDP, uz finansijsku podršku EU, i koji služi kao primjer dobre prakse koja se sada koristi i kao model širom Zapadnog Balkana. Kao regionalna inicijativa, ReLOaD projekat se provodi u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Kosovu*, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji.

ReLOaD2 u naredne četiri godine (2021. - 2024.) ima za cilj ojačati participativne demokratije i proces EU integracije na Zapadnom Balkanu, podstičući civilno društvo i mlade da aktivno sudjeluju u donošenju odluka, te stimulirajući pravnu i finansijsku potporu za OCD. ReLOaD2 saraduje s lokalnim vlastima i podstiče ih da primjenjuju transparentan sistem finansiranja, koji je usmjeren na razvoj, prepoznajući lokalne potrebe i prihvaćajući projektno kreiran pristup. Također, projekat promovise angažman mladih i podržava provedbu inicijativa mladih, te radi na poboljšanju njihove perspektive u partnerskim jedinicama lokalne samouprave. U Bosni i Hercegovini, ReLOaD projekat saraduje sa 13 jedinica lokalne samouprave (JLS):



U ovim JLS ReLOaD2 je usmjerio svoje aktivnosti na rad sa predstavnicima administracije jedinica lokalnih samouprava, općinskih vijeća/skupština opština i organizacija civilnog društva, te unapređenje njihovih kapaciteta za poboljšanje saradnje između lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva. Suština ReLOaD2 projekta je u primjeni transparentnog, projektnog finansiranja projekata organizacija civilnog društva koji su utemeljeni na lokalnim strateškim dokumentima i koji su fokusirani na građane i njihove potrebe.

Obuhvat analize i metodološki pristup

Obzirom da je jedan od ciljeva ReLOaD2 projekta povećanje transparentnosti i uvođenje projektnog pristupa u dodjeli sredstava za OCD u partnerskim JLS, ReLOaD2 je inicirao izradu analize koja će utvrditi trenutno stanje u smislu praksi i procedura u svih 13 JLS te u skladu sa situacionom analizom pružiti odgovarajuće preporuke za unaprjeđenje transparentnosti u dodjeli sredstava za OCD. U kontekstu ReLOaD2 projekta i ove analize, OCD obuhvataju sljedeće vrste organizacija: OCD koje djeluju u oblasti kulture, ekologije, socijalne inkluzije, ljudskih prava i druge kategorije, te omladinske organizacije, sportska društva i boračka udruženja. Analiza ne obuhvata humanitarne organizacije, karitativne organizacije i vjerske zajednice, dobrovoljna vatrogasna društva i udruženja penzionera.

Analiza se provodi u svim partnerskim JLS i imajući na umu njihovo prethodno iskustvom i učešće u ReLOaD/LOD projektu¹, partnerske JLS su podijeljene u dvije grupe i to:

- Grupa 1 - JLS koje su već učestvovala u ReLOaD projektu ili u jednoj od četiri faze projekta Jačanje lokalne demokratije/demokracije - LOD. To su: Bihać, Centar, , Gradiška, Novo Sarajevo, Prijedor, Rudo, Vitez.
- Grupa 2: JLS koje nisu do sada učestvovala u projektima ReLOaD 1 i LOD. To su: Gacko, Goražde, Istočno Sarajevo, Mostar, Prozor-Rama i Ugljevik.

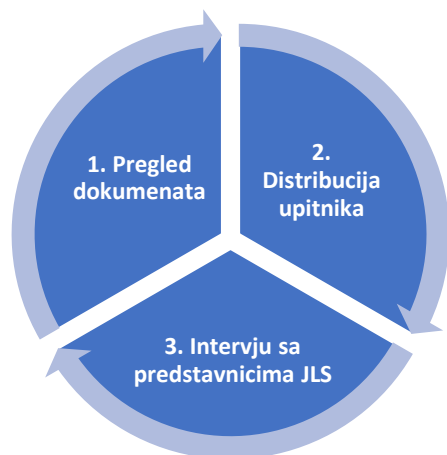
U izradi ove analize korišteni su podaci koji potiču iz dva izvora:

- a) Primarni izvori: podaci prikupljeni putem distribucije upitnika i provedenih intervjua.
- b) Sekundarni izvori: postojeća dokumentacija, izvještaji o izvršenju budžeta, izvještaji o provedenoj finansijskoj reviziji, podaci statističkih zavoda

Prilikom prikupljanja podataka primijenjen je metod triangulacije kako bi se ostvarila integracija podataka i informacija iz različitih izvora. Time se postigla potrebna dubina razumijevanja stanja u oblasti OCD u JLS.

¹ Projekat jačanje lokalne demokratije (LOD) finansirala je Delegacija Evropske unije u BiH i provodio Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP). LOD projekat radio je na jačanju inkluzivnosti i transparentnosti finansiranja lokalnih vlasti za organizacije civilnog društvo. Uveo je konkurentno finansiranje zasnovano na projektima, potičući organizacije civilnog društvo na profesionalizaciju i pružanje specifičnih usluga u skladu sa lokalnim razvojnim prioritetima.

Grafikon 1 - Triangulacija u analitičkom pristupu



U prvom koraku je izvršen detaljan pregled dokumenata dostavljenih od strane JLS. Potom su, u narednom koraku, dodatni podaci prikupljeni distribucijom jedinstvenog upitnika koji su popunili predstavnici JLS u ReLOaD2 projektu. Konačno, obavljen je i on-line intervju sa predstavnicima JLS.

Analiza postojeće dokumentacije JLS

Od svih JLS su zatraženi dokumenti koji se odnose na dodjelu finansijskih sredstava iz budžeta prema OCD (tekstovi javnih poziva, rješenja i odluke o finansiranju OCD po javnom pozivu, izvještaji koje OCD dostavljaju, monitoring izvještaji koje sačinjavaju JLS predstavnici prilikom monitoring posjeta i drugo). Dio dokumentacije je korišten iz ranije komunikacije JLS sa ReLOaD2 projektom budući da su prilikom aplikacije za učešće u projektu JLS dostavljale određene dokumente dokazujući ispunjavanje uslova.

Izvještaji o provedenoj finansijskoj reviziji su preuzeti sa web stranice Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) i Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske (RS). Pregled izvještaja o finansijskoj reviziji JLS se odnosio na primjedbe i preporuke u vezi sa dodjelom sredstava prema OCD iz budžeta JLS u periodu 2016-2020.

Upitnik

Za potrebe analize kreiran je poseban upitnik koji je distribuiran prema JLS. Upitnik je sačinjen od 50 pitanja od kojih 47 čine pitanja sa opcionim odgovorima (da/ne) i tri otvorena pitanja. Na svako pitanje je pored opcionog odgovora (da/ne) ostavljena mogućnost i unosa dodatnih komentara ukoliko su JLS smatrali potrebnim dati dodatno pojašnjenje. Pitanja su koncipirana i grupisana tako da prate pet koraka *LOD metodologije za dodjelu sredstava organizacijama civilnog društva*.²

² LOD metodologija predstavlja set dokumenata i alata za finansiranje OCD iz budžetskih sredstava JLS. Ovaj pristup se zasniva na upravljanju projektnim ciklusom a dokumenti kao što su projektni prijedlog, logička matrica, prijedlog budžeta, plan aktivnosti i sl., čine integralni dio ove metodologije. LOD metodologija ima za cilj da usmjeri općinsku potrošnju namijenjenu OCD na prioritete potrebe zajednice. Utemeljena je na najboljim praksama Evropske unije i ima na konkurentnosti zasnovan projektni pristup isplati javnih sredstava za OCD. Metodologija služi kao korisno sredstvo lokalnim vlastima za unapređenje lokalne demokratije kroz transparentnost i inkluzivnost u donošenju

Tabela 1 – Struktura upitnika za analizu primjene koraka iz LOD metodologije

Broj koraka	Opis koraka	Broj pitanja
1	Analiza postojećih problema i određivanje prioriteta	8
2	Priprema i objavljivanje javnog poziva	8
3	Ocjena / evaluacija projektnih prijedloga OCD	6
4	Dodjela sredstava i provedba projekata	12
5	Nadzor nad projektima i analiza rezultata javnog poziva	13

Izvor: autor.

Kao što se može vidjeti naglasak u upitniku je stavljen na četvrti i peti korak koji razmatraju dodjelu sredstava i provedbu projekata, te nadzor nad projektima i analizu postignutih rezultata. Svaki korak iz LOD metodologije je razrađen sa odgovarajućim pitanjima iz kojih se može zaključiti da li JLS provodi aktivnosti predviđene u pojedinim koracima. Odgovori na tri pitanja otvorenog tipa su iskorišteni za osmišljavanje zajedničkih preporuka koje se mogu primjenjivati u više JLS.

Uz upitnik je svim JLS dostavljeno i uputstvo za popunjavanje upitnika kako bi se postiglo adekvatno razumijevanje ispitanika i smanjile greške u davanju odgovora. Upitnik je distribuiran email-om koordinatora u JLS. Primjerak upitnika je priložen u Dodatku 1.

Intervju

Intervjui sa koordinatorima u JLS su provedeni sa ciljem dobivanja dodatnih pojašnjenja i sticanja detaljnijeg uvida u praktične aspekte način dodjele sredstava za OCD i sticanja. Intervjui su provedeni on-line korištenjem odgovarajućeg software-a i spisak intervju se nalazi u Dodatku 2.

odluka. Do sada je ukupno 53 JLS u BIH usvojilo LOD metodologiju. Vlada FBiH je donijela Odluku o usvajanju metodologije za transparentno finansiranje projekata organizacija civilnog društva po standardima Europske unije 13.marta 2014. godine a Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske je donijelo 20. maja 2014. godine preporuku za korištenje LOD metodologije. Kompletan tekst LOD metodologije je dostupan na: http://www.ba.undp.org/content/bosnia_and_herzegovina/bs/home/library/poverty/lod-methodology-for-allocation-of-funds-to-civil-society-organiz.html

Analiza za Grad Bihać

Pregled pravne regulative na nivou JLS

Kada je u pitanju lokalni nivo, odnosno JLS nivo, dodjela sredstava iz budžeta Grada Bihaća u posmatranom periodu je regulisana sljedećim pravnim aktima i propisima:

- Odluka o kriterijima i postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta Grada Bihaća za (su)finansiranje projekata OCD³

Odlukom je propisano da se sredstva za su/finansiranje projekata OCD, prema mogućnostima planiraju budžetom (čl. 2). Također, propisano je da se sredstva za su/finansiranje projekata OCD dodjeljuju putem javnog poziva, kojeg raspisuje (grado)načelnik po usvajanju budžeta za tekuću godinu. Javnim pozivom se definišu prioritetne oblasti za koje se dodjeljuju sredstva a na temelju analize relevantnih razvojnih dokumenata i aktuelnih problema u Bihaću. Odlukom su utvrđeni i: kriteriji, postupak vrednovanja i odabira te praćenje realizacije projekata i namjenskog utroška dodijeljenih sredstava.

- Pravilnik o kriterijima, načinu i postupku raspodjele sredstava za tekući grant za omladinske projekte⁴

Pravilnik propisuje da se sredstva iz budžeta Grada Bihaća za omladinska udruženja dodjeljuju isključivo na osnovu javnog poziva koji objavljuje Gradonačelnik putem Službe za društvene djelatnosti. U čl. 2 je navedeno da korisnici sredstava mogu biti omladinska udruženja sa sjedištem na području grada Bihaća.⁵ Odredbe ovog propisa uređuju pitanja javnog poziva, postupak dodjele sredstava i kriterije za ocjenjivanje.

- Pravilnik o kriterijima, načinu i postupku raspodjele sredstava Tekući grant za projekte kulture, u Gradu Bihaću⁶

Ovaj akt utvrđuje kriterije, način i postupak raspodjele budžetskih sredstava Grada Bihaća iz „Tekućeg granta za kulturu“. Korisnici sredstava mogu biti udruženja iz oblasti kulture i kulturno-umjetnička društva sa sjedištem u Bihaću. Sredstva iz budžeta se u ovoj oblasti dodjeljuju isključivo putem javnog poziva koji objavljuje gradonačelnik Grada. Ovim aktom su uređena i ostala pitanja u vezi sa dodjelom: komisija za odabir projekata, način prijave i prijavni obrazac kao i kriteriji za vrednovanje i bodovanje projekata.

³ (Općinsko vijeće Bihać, 2013).

⁴ (Gradsko vijeće Bihać, 2018).

⁵ Takva odredba nije u skladu sa Odlukom o kriterijima, postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta općine Bihać za su/finansiranje projekata organizacija civilnog društva, iz 2013. g., u kojoj se u čl. 6. navodi da pravo učešća u javnom pozivu imaju OCD-a registrovane u BiH.

⁶ (Gradonačelnik grada Bihaća, 2018a)

- Pravilnik o kriterijima za raspodjelu sredstava namijenjenih iz budžeta Grada Bihaća za oblast sporta⁷

Ovaj pravilnik utvrđuje kriterije za raspodjelu finansijskih sredstava, kojima raspolaže Gradski sportski savez grada Bihaća. Riječ je o sredstvima namijenjenim za ostvarivanje javnih potreba i interesa društva u sportu u smislu Zakona o sportu USK-a. Ovim Pravilnikom se također reguliše postupak za raspodjelu sredstava prema pojedinim korisnicima i regulišu druga pitanja koja se odnose na njihovu raspodjelu.

- Statut Grada Bihaća⁸

Utvrđuje ovlasti gradonačelnika za donošenje akata u skladu sa zakonom i drugim propisima te aktima koje donosi Gradsko vijeće.⁹ Na osnovu Statuta gradonačelnik imenuje komisije i donosi neophodna rješenja za provedbu javnih poziva za OCD. Također, Statut daje ovlasti gradonačelniku za upravljanje sredstvima na računu budžeta Grada.¹⁰

- Odluka o izvršavanju budžeta Grada Bihaća¹¹

Ovom odlukom se, pored ostalog utvrđuje prioritet u izvršavanju budžeta.¹² Tekući transferi za redovne djelatnosti i tekući grantovi se izvršavaju nakon: (i) plaćanja obaveza po kreditima; (ii) plaćanja po osnovu sudskih rješenja i vansudskih nagodbi; (iii) poreza na dodanu vrijednost i drugi porezi po posebnim propisima; (iv) plaća i naknada troškova zaposlenih; (v) materijalnih i drugih troškova neophodnih za rad Gradskog organa uprave.

Raspodjela budžetskih sredstava definisana je i Odlukom o izvršenju budžeta¹³ u kojoj je navedeno da su korisnici sredstava transfera budžeta obavezni u roku od mjesec dana po utrošku sredstava dostaviti nadležnoj službi izvještaj sa dokumentacijom o namjenskom utrošku sredstava, kao i postignutim rezultatima iz aktivnosti koje su tim sredstvima finansirane. Korisnicima sredstava transfera koji ne postupe u skladu sa naprijed navedenim neće se dodjeljivati budžetska sredstva u narednom periodu dok ne opravdaju ranije transferisana finansijska sredstva u utvrđenom roku ili ne izvrše povrat istih o čemu postupak pokreće služba nadležna za realizaciju transfera.

⁷ (Gradski sportski savez Grada Bihaća, 2019).

⁸ (Gradsko vijeće Bihać, 2015)

⁹ (Gradsko vijeće Bihać, 2015, čl. 52).

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Dostupno na: <https://www.bihac.org/dokumenti/3>

¹² (Gradsko vijeće Bihaća, 2019, čl. 13).

¹³ Ibidem., čl. 19.

Ovaj dio analize je pripremljen pregledom dokumentacije o planiranju i provedbi javnih poziva, analizom odgovora na upitnik kao i dodatnih pojašnjenja iz obavljenih intervjuja sa predstavnicima Grada Bihaća.

Analiza postojećih problema i određivanje prioriteta

Prioriteti za finansiranje rada OCD se u Gradu Bihaću ne određuju na osnovu strateških razvojnih dokumenata i ciljeva.¹⁴ Generalni prioriteti za finansiranje OCD u okviru javnog poziva su navedeni u Odluci o kriterijima i postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta Grada Bihaća za (su)finansiranje projekata OCD i to:

- Ljudska prava, prava djeteta i manjinskih grupa
- Jačanje demokracije a naročito većeg učešća žena i mladih u društvenom životu
- Zapošljavanje a naročito rješavanje problema zaposlenosti žena i mladih
- Obrazovanje a naročito opismenjavanje i prekvalifikacija
- Ekologija i naročito promocija zaštite i unaprjeđenja životne sredine
- Kultura a naročito afirmacija mladih stvaralaca
- Socijalna uključenost, socijalna sigurnost i zdravstvena zaštita
- Sport a naročito razvoj amaterskog sporta

Nepostojanje adekvatne uključenosti OCD u raspravu i odlučivanje o važnim pitanjima je konstatovano u samoj Strategiji razvoja.¹⁵ Zbog toga, u svom strateškom dokumentu za lokalni razvoj Grad Bihać je potvrdio opredijeljenost za sudjelovanje OCD u procesima lokalnog odlučivanja kako bi se promovirao dijalog, postiglo povjerenje i izgradio društveni kapital.¹⁶ Jedan od sektorskih fokusa iskazan je kao unaprjeđenje saradnje JLS i civilnog sektora.¹⁷ Rezultat toga je i usvajanje Odluke o kriterijima, postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta za (su)finansiranje projekata OCD u skladu sa LOD metodologijom tokom 2013. g.

Priprema i objavljivanje javnog poziva

Grad Bihać objavljuje tri javna poziva:

¹⁴ Za period analize (2016-2020) relevantna je Strategija razvoja Općine Bihać, 2014.-2023. (Općina Bihać, 2014). U tom dokumentu je navedeno da početkom perioda postoji oko 130 OCD u Bihaću. Prema bazi podataka OCD u Gradu Bihaću djeluje 126 OCD (vidjeti na: <https://www.bihac.org/files/media/618410b292702.pdf>).

¹⁵ (Općina Bihać, 2014, p. 78).

¹⁶ (Općina Bihać, 2014, p. 133).

¹⁷ (Općina Bihać, 2014, p. 140).

1. Javni poziv za predlaganje projekata organizacija civilnog društva (OCD) za su/finansiranje sredstvima budžeta Grada Bihaća.¹⁸
2. Javni poziv za predlaganje projekata kulture za su/finansiranje sredstvima budžeta Grada Bihaća¹⁹
3. Javni poziv za predlaganje omladinskih projekata za su/finansiranje sredstvima budžeta Grada Bihaća za 2019. godinu

Javni poziv za predlaganje projekata organizacija civilnog društva (OCD) za su/finansiranje sredstvima budžeta Grada Bihaća

Ovaj javni poziv se objavljuje u prvom kvartalu godine. Javni poziv za predlaganje projekata organizacija civilnog društva za su/finansiranje sredstvima budžeta Grada Bihaća se objavljuje na Oglasnoj ploči, web stranici i u medijima.²⁰ U javnom pozivu se utvrđuje gornja visina finansijskih sredstava koja se mogu odobriti OCD i ona iznosi 4.000 KM kao i broj projekata koji se mogu podnijeti.²¹ Donja granica visine sredstava na koja OCD mogu aplicirati nije naznačena. OCD ne mogu predlagati projekte više vrijednosti od vrijednosti utvrđene javnim pozivom. OCD koje apliciraju na javni poziv mogu potraživati ukupan iznos sredstava za realizaciju projekta ili dio nedostajućih sredstava što u prijavi na javni poziv treba biti naznačeno.

Kandidovani projekti se moraju realizovati u tekućoj budžetskoj godini.²² Imajući u vidu da se javni pozivi objavljuju u prvoj polovini godine to znači da njihovo trajanje može biti do 6 mjeseci. Pravo učešća na javnom pozivu imaju sve OCD registrovane na teritoriji BiH čije projektne aktivnosti se izvode na području Grada Bihaća. Javni poziv sadrži prioritetne oblasti koje su već navedene u Odluci o kriterijima i postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta Grada Bihaća za (su)finansiranje projekata OCD.²³ Javni poziv sadrži osnovne i dodatne kriterije za vrednovanje i odabir projekata kao i eliminatorne kriterije koji diskvalifikuju predloženi projekat. Svi obrasci neophodni za pisanje projektnih prijedloga i smjernice za pripremu aplikacije se nalaze u elektronskoj formi na web stranici, javno su dostupni i besplatni.²⁴ Koriste se isti obrasci za projektni prijedlog, budžet, plan aktivnosti i logički okvir koje propisuje LOD metodologija. Javni

¹⁸ Ranijih godina postojala je praksa objave više javnih poziva za posebne kategorije kao što su borci i mladi.

¹⁹ Primjer javnog poziva dostupan na: <https://www.bihac.org/clanak/javni-poziv-za-predlaganje-projekata-kulture-za-su-finansiranje-sredstvima-budzeta-grada-bihaca-za-2021-godinu/61>

²⁰ Web stranica Grada Bihaća, www.bihac.org (primjer: <https://www.bihac.org/clanak/javni-poziv-za-predlaganje-projekata-organizacija-civilnog-drustva-ocd-za-su-financiranje-sredstvima-budzeta-grada-bihaca-za-2021-godinu/62>, pristup 19.02.2022. g.)

²¹ Jedna OCD može prijaviti najviše dva projekta čija pojedinačna vrijednost ne prelazi iznos od 4.000 KM.

²² Primjer: Javni poziv za predlaganje projekata OCD za (su)finansiranje sredstvima budžeta Grada Bihaća za 2020. g. (br. 07/2-31-906/20 od 05.03.2020. g.).

²³ Kao na primjer: ljudska prava (uključujući prava djeteta i manjinskih grupa), jačanje demokratije (uz veće učešće žena i mladih), socijalna sigurnost i zdravstvena zaštita, obrazovanje, sport, ekologija.

²⁴ <https://www.bihac.org/clanak/javni-poziv-za-predlaganje-projekata-organizacija-civilnog-drustva-ocd-za-su-financiranje-sredstvima-budzeta-grada-bihaca-za-2021-godinu/62> (pristup: 19.02.2022. g.).

poziv ostaje otvoren 15 dana u skladu sa odlukom o kriterijima i postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta Grada Bihaća za (su)finansiranje projekata OCD koja predviđa da trajanje javnog poziva ne može biti kraće od 15 dana.

Javni poziv za predlaganje projekata kulture za su/finansiranje sredstvima Budžeta Grada Bihaća.

Javni poziv se objavljuje u drugom kvartalu i rok za prijavu projekta traje 15 dana. Pravo prijave projekata imaju OCD iz oblasti kulture i kulturno-umjetnička društva sa sjedištem na području grada Bihaća. U javnom pozivu je naveden ukupan iznos sredstava obezbijeđenih za podršku projektima iz oblasti kulture uz napomenu da Grad Bihać zadržava pravo da ne dodijeli sva dostupna finansijska sredstva. Propisan je maksimalan iznos od 4.000 KM koliko OCD mogu dobiti po jednom projektu. Rok za implementaciju odobrenih projekata određen je na 6 mjeseci od dana zaključivanja ugovora. Prijava na Javni poziv podnosi se na posebnom prijavnim obrascu dostupnom na oglasnoj tabli i web stranici Grada. Predviđeno je da aplikanti dostave kratak opis projekta kojim udruženje aplicira za dodjelu sredstava, s jasnom definicijom ciljeva, ciljne grupe, očekivanim rezultatima, aktivnostima, detaljnom specifikacijom troškova, vremenskim planom provođenja aktivnosti, načinom praćenja realizacije projekta (vrednovanje i mjerenje zadovoljstva korisnika, održivost projekta, te na koji način će aplikant informisati javnost o aktivnostima realizacije projekta). Obzirom da po ovom javnom popisu nisu propisani prijavnim obrasci (projektni prijedlog, plan aktivnosti, plan budžeta i logički okvir rada) neophodno ih je definisati i uključiti u set obavezne dokumentacije.

Sredstvima se mogu su/finansirati projekti pri čemu dio sredstava može biti osiguran od drugih donatora. Prava i obaveze između Grada Bihaća i uspješnih aplikanta se uređuju posebnim ugovorom.²⁵

Javni poziv za predlaganje omladinskih projekata za su/finansiranje sredstvima Budžeta Grada Bihaća

Javnim pozivom je propisano da omladinska udruženja sa sjedištem na području Grada Bihaća imaju pravo predlaganja projekata.²⁶ Kroz javni poziv se saopštava i iznos ukupnih sredstava koji je na raspolaganju potencijalnim aplikantima, maksimalan iznos sredstava koji se može odobriti po jednom projektu²⁷ te rok implementacije od šest mjeseci od dana zaključivanja ugovora. Obrasci za podnošenje projektnih prijedloga su javno dostupni, besplatni i kreirani u

²⁵ Objava javnog poziva dostupna na <https://www.bihac.org/clanak/javni-poziv-za-predlaganje-projekata-kulture-za-su-finansiranje-sredstvima-budzeta-grada-bihaca-za-2021-godinu/61>

²⁶ Tekst javnog poziva dostupan na <https://www.akta.ba/Tender/javni-poziv-za-predlaganje-omladinskih-projekata-za-su-finansiranje-sredstvima-budzeta-grada-bihaca/1211864>

²⁷ U Javnom pozivu za predlaganje omladinskih projekata za su/finansiranje sredstvima Grada Bihaća (br. 07/02-05-1895/19 od 17.05.2019. g.) taj iznos je određen na 4.000 KM.

elektronskom formatu.²⁸ Jednako kao i kod *Javnog poziva za predlaganje projekata kulture za sufinansiranje sredstvima Budžeta Grada Bihaća*, nisu propisani prijavnici odnosno obrazac projektnog prijedloga, plana budžeta i plana aktivnosti već se u tekstu javnog poziva navodi samo da će aplikanti dostaviti kratak opis projekta kojim udruženje aplicira za dodjelu sredstava, s jasnom definicijom ciljeva, ciljne grupe, očekivanim rezultatima, aktivnostima, detaljnom specifikacijom troškova, vremenskim planom provođenja aktivnosti, načinom praćenja realizacije projekta (vrednovanje i mjerenje zadovoljstva korisnika, održivost projekta, te na koji način će aplikant informisati javnost o aktivnostima realizacije projekta). Neophodno ih je definisati prijavne obrasce i uključiti ih u set obavezne dokumentacije.

Rok za prijavu projekata je 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva. Rang lista odobrenih projekata se objavljuje na web stranici i na Oglasnoj ploči Grada Bihaća.

U periodu analize 2016-2020 g. Grad Bihać je objavio javne pozive za tri godine: 2018., 2019. i 2020. g.²⁹ U 2016. i 2017. nije objavljen javni poziv za OCD.

- u 2018. g objavljena su tri javna poziva: za pitanja mladih (15.000 KM), za oblast kulture (15.000 KM)³⁰ i za ostale OCD (20.000 KM) po LOD metodologiji.

- u 2019. g. objavljena su tri javna poziva: Omladinska banka Fondacije Mozaik (9.500 KM), javni poziv za omladinske organizacije (15.000 KM) i za kulturu (15.000 KM)³¹ i za OCD (20.000 KM) po LOD metodologiji.

- u 2020. g. objavljena su tri javna poziva: Omladinska banka Fondacije Mozaik (12.000 KM), za kulturu (15.000 KM)³² i za OCD (40.000 KM) po LOD metodologiji.

Ocjena i evaluacija projektnih prijedloga

Za obradu aplikacija pristiglih na javni poziv imenuje se Komisija za odabir projekata i dodjelu sredstava, davanje ocjene i mišljenja o ispunjavanju uvjeta i kriterija koju, u skladu sa Odlukom o kriterijima i postupku dodjele, imenuje načelnik.³³ Komisija se imenuje na period od dvije godine. U sastav Komisije, koju čini pet članova, ulaze predstavnici iz reda: državnih službenika (2), iz reda gradskih vijećnika (2) i iz reda predstavnika OCD (1 član koji ima zamjenika). Predstavnik iz OCD se predlaže na osnovu dogovora sa samim organizacijama civilnog društva, bez raspisivanja posebnog javnog poziva za prijavu predstavnika OCD za članstvo i rad u Komisiji.

²⁸ Aplikacioni paket se sastoji od: prijavnog obrasca; opisa projekta sa ciljevima, ciljnim grupama, očekivanim rezultatima, aktivnostima, detaljnom specifikacijom troškova, vremenskim planom provođenja projektnih aktivnosti, načinom praćenja realizacije i informisanja javnosti o realizovanim projektnim aktivnostima.

²⁹ U 2016. je Grad Bihać bio organizacijski uređen na drugačiji način, sva finansijska sredstva za rad OCD su dodijeljena direktnim putem.

³⁰ Oba javna poziva su po pojednostavljenoj metodologiji ali sa projektnim pristupom.

³¹ Oba javna poziva su po pojednostavljenoj metodologiji ali sa projektnim pristupom.

³² Oba javna poziva su po pojednostavljenoj metodologiji ali sa projektnim pristupom.

³³ (Općinsko vijeće Bihać, 2013, čl. 8, st. 2)

Zadaci Komisije su: (i) otvaranje i pregled pristiglih prijava; (ii) utvrđivanje blagovremenosti i formalne ispravnosti prijava; (iii) sačinjavanje izvještaja o rezultatima Javnog poziva, sa ocjenom, mišljenjem i prijedlogom rang liste odabira projekata.³⁴ Rang lista odabranih projekata se objavljuje na web stranici ali OCD nemaju pravo prigovora niti žalbe na donesenu odluku.

Bodovanje projektnih prijedloga se zasniva na matrici za bodovanje i kriterijima koje propisuje Odluka o kriterijima i postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta Grada Bihaća za (su)finansiranje projekata OCD. Ti kriteriji uključuju između ostalog:

- izražene potrebe stanovništva za projektom,
- procenat stanovništva ili određenih kategorija koji će osjetiti efekte projekta,
- korist zajednice od realizacije projekta,
- broj osoba za koje se realizacijom projekta osigurava zapošljavanje,
- uticaj projekta na realizaciju drugih projekata u gradu,
- učešće predlagača projekta vlastitim ili donatorskim sredstvima,
- održivost projekta.

Dodjela sredstava i provedba projekata

Rezultati provedenog javnog poziva se objavljuju u javnosti putem web stranice i Oglasne ploče Grada Bihaća.³⁵ OCD koje učestvuju u javnom pozivu nemaju pravo žalbe na donesenu odluku ali mogu pokrenuti upravni postupak protiv rješenja. Izvještavanje o realizaciji projekta, koje se provodi periodično u toku i na kraju realizacije projekta, je obavezno za sve korisnike budžetskih sredstava. Izvještaj sadrži narativni i finansijski dio realizacije projekta. Ukoliko korisnici sredstava tekućih transfera ne dostave izvještaj o namjenskom utrošku sredstava i ostvarenim rezultatima aktivnosti koje su finansirane u roku od 30 dana po utrošku sredstava, njima se neće dodjeljivati budžetska sredstva u narednom periodu dok ne opravdaju ranije transferisana sredstva.³⁶ Sa OCD kojima je odobreno finansiranje projekata se potpisuju ugovori o realizaciji projekata. Isplate prema OCD kojima je odobreno finansiranje se vrše jednokratno, a realizacija projekata se ne promovise u javnosti niti se promovisu rezultati postignuti kroz implementaciju projekta.

Dinamika dodjele sredstava iz tekućih transfera je određena Odlukom o izvršavanju budžeta prema kojoj se sredstva za tekuće transfere izvršavaju u skladu sa likvidnošću budžeta, a nakon: (i) plaćanja obaveza po kreditima, (ii) plaćanja po osnovu sudskih rješenja i vansudskih nagodbi; (iii) poreza na dodanu vrijednost i drugi porezi po posebnim propisima; (iv) plaća i naknada troškova

³⁴ Primjer: uvid u Rješenje o imenovanju komisije za odabir projekata i dodjelu sredstava, davanje ocjene i mišljenja o ispunjavanju uvjeta i kriterija po Javnom pozivu, za 2020. g. (br. 07/2-31-952/20 od 09.03.2020. g.).

³⁵ Primjer: uvid u Zaključak o utvrđivanju rang liste projekata koji će se (su)finansirati sredstvima budžeta Grada Bihaća za 2019. g. (br. 07/2-05-1896/19 od 30.07.2019. g.).

³⁶ Odluka o izvršenju budžeta Grada Bihaća za 2020. g., čl. 20.

zaposlenih; e) materijalnih i drugih troškova neophodnih za rad Gradskog organa uprave; f) naknade za rad vijećnika i radnih tijela u Gradskom vijeću.³⁷

Nadzor nad projektima i analiza rezultata javnog poziva

Implementacija projekata OCD se prati putem posebne Komisije za praćenje provedbe projekata OCD. Komisiju imenuje gradonačelnik a čine je tri člana.³⁸ Zadaci komisije su da: vrši analizu izvještaja o napretku projekata OCD, prikuplja informacije o napretku projekata na različite načine (telefonskim putem, slanjem faksa, putem elektronske pošte, intervjua sa akterima i krajnjim korisnicima projekta, te putem terenskih posjeta). Obzirom da je riječ o manjem broju projekata članovi Komisije prisustvuju realizaciji projektnih aktivnosti i manifestacijama. O svom radu Komisija sačinjava izvještaj o svakoj provedenoj terenskoj posjeti u kojem se nalaze podaci o napretku projekta, usklađenosti provedenih aktivnosti i potrošnje budžetskih sredstava i o eventualnom poteškoćama u realizaciji projekta. Komisija sačinjava konačni izvještaj o radu OCD i postignutim rezultatima projekta. Komisija ima rok za izvršenje dobivenih zadataka koji je utvrđen u Rješenju. Posebna analiza uspješnosti realizacije javnog poziva se ne provodi.

³⁷ Ibidem, čl. 13.

³⁸ Primjer: uvid u Rješenje o imenovanju Komisije za praćenje provedbe projekata OCD za 2020. g. (br. 07/2-04-5177 od 09.12.2020. g.).

Upporedni prikaz postojećih praksi sa LOD metodologijom

Bihać	Naziv aktivnosti	Ispunjenost	Preporuka
Korak I: Analiza postojećih problema i određivanje prioriteta			
1	Prioriteti za finansiranje u JLS se određuju na temelju strateških razvojnih dokumenata i ciljeva.	ne	U određivanju prioriteta oblasti za pripremu javnog poziva koristiti strateške dokumente koji se odnose na JLS
2	Informacija o utvrđenim strateškim prioritetima za finansiranje šalje u javnost putem web stranice, saopštenja, izjava za medije.	ne	O utvrđenim prioritetnim oblastima za finansiranje putem javnog poziva informisati sve zainteresovane strane.
3	Pri izradi razvojnih dokumenata JLS uključeni i predstavnici civilnog društva.	ne	Strateške dokumente razvijati na participativan način kroz saradnju sa relevantnim sektorima u JLS
4	Predstavnici civilnog društva uključeni u radne grupe pri izradi razvojnih dokumenata.	ne	Saradnju sa relevantnim sektorima na izradi strateških dokumenata u praksi ostvarivati kroz formiranje zajedničkih radnih grupa
5	Pored strategije razvoja JLS za određivanje prioriteta oblasti se koriste i drugi strateški dokumenti, npr: sektorske strategije (sporta, mladih, itd.), planovi za zaštitu okoliša i dr.	ne	Pri određivanju prioriteta oblasti za finansiranje putem javnog poziva koristiti sve relevantne strateške dokumente u JLS
6	Predstavnici civilnog društva su uključeni u određivanje prioriteta oblasti za finansiranje projektnih aktivnosti OCD.	ne	Putem javnih konsultacija uključiti predstavnike civilnog sektora u određivanje prioriteta oblasti za finansiranje
7	Određivanje prioriteta oblasti za dodjelu sredstava OCD za provedbu projektnih aktivnosti se provodi svake godine.	ne	Prioritetne oblasti za finansiranje putem javnog poziva utvrđivati na godišnjem nivou
8	Uvažavaju se prijedlozi predstavnika civilnog društva u određivanju prioriteta oblasti za finansiranje projektnih aktivnosti OCD.	ne	Razmotriti i po kriteriju kvaliteta uvažiti prijedloge prioriteta oblasti za finansiranje putem javnog poziva koji dolaze od strane civilnog sektora
Korak II: Priprema i objavljivanje javnog poziva			
9	Javni poziv za finansiranje projektnih aktivnosti OCD objavljuje putem web stranice, oglasne ploče, u medijima.	da	
10	Javni poziv po objavljivanju traje minimalno 4 sedmice.	15 dana	U javnom pozivu propisati rok od 4 sedmice za podnošenje prijave projektnih prijedloga
11	U objavi javnog poziva se utvrđuje mogući raspon vrijednosti projekata tj. minimalna i maksimalna vrijednost projekta koji se može odobriti za finansiranje	djelomično (samo maksimalna vrijednost)	U javnom pozivu definisati i minimalnu i maksimalnu vrijednost pojedinačnog projekta
12	OCD imaju mogućnost predložiti projekte više vrijednosti i dužeg trajanja (prateći budžetsku godinu) od propozicija navedenih u javnom pozivu.	ne	Osigurati da aplikanti na javni poziv za finansiranje projektnih prijedloga mogu prijaviti projektne prijedloge mimo utvrđenih gornjih i donjih limita finansiranja uz posebna obrazloženja
13	JLS objavljuje jedinstveni javni poziv za finansiranje projektnih aktivnosti svih OCD na području JLS tokom jedne godine	ne	Ispitivanja pokazuju da je ekonomičnije i efikasnije imati jedan javni poziv za OCD i to je preporuka LOD metodologije
14	Javni poziv za finansiranje projektnih aktivnosti OCD sadrži jasne kriterije za vrednovanje projektnih ideja.	da	
15	Javni poziv za finansiranje projektnih aktivnosti OCD u JLS provodi svake godine	da	
16	Pravo učešća na javnom pozivu imaju OCD izvan područja JLS iz cijele BiH, registrovane u skladu sa zakonom.	ne	U javnom pozivu za finansiranje projektnih prijedloga svim OCD registrovanim u skladu sa zakonima u BiH omogućiti učešće i podnošenje prijave projektnih prijedloga uz uslov da se projektne aktivnosti izvode na području JLS
17	Neophodni obrasci za pripremu aplikacije na javni poziv nalaze u elektronskoj formi, javno dostupni i besplatni prema potencijalnim aplikantima.	da	

Bihac	Naziv aktivnosti	Ispunjenost	Preporuka
Korak III: Ocjena / evaluacija projektnih prijedloga OCD			
18	Odluka o imenovanju komisije za ocjenu projektnih prijedloga za javni poziv za finansiranje aktivnosti OCD se komunicira sa javnošću: oglasna ploča, web stranice, službene novine.	da	
19	U ocjenu projektnih prijedloga pristiglih na objavljeni javni poziv za finansiranje aktivnosti OCD uključeni i predstavnici civilnog društva.	da	
20	Svaka OCD sa područja JLS ima priliku kandidovati svog predstavnika za člana komisije za ocjenu projektnih prijedloga.	ne	Svim OCD omogućiti nominaciju svojih predstavnika u Komisiju za ocjenu i odabir projekata, organizovati izbor predstavnika i jednog zamjenika na transparentan i demokratski način
21	Komisije za ocjenu projektnih prijedloga pristiglih na objavljeni javni poziv za finansiranje aktivnosti OCD imenuju svake godine	da	
22	Komisija za ocjenu projektnih prijedloga sačinjava pisani izvještaj o provedenoj proceduri ocjenjivanja pristiglih prijavi OCD na objavljeni javni poziv	da	
23	Ocjena komisije u postupku pregleda projektnih prijedloga se uvažava pri donošenju konačne odluke o finansiranju projektnih aktivnosti OCD.	da	

Bihac	Naziv aktivnosti	Ispunjenost	Preporuka
Korak IV: Dodjela sredstava i provedba projekata			
24	Rezultati javnog poziva sa nazivima OCD kojima je odobreno finansiranje objavljuju u javnosti (npr. web portal, službene novine, Oglasna ploča, mediji).	da	
25	Rezultati javnog poziva koji sadrže odobrene iznose finansiranja za OCD objavljuju javno (npr. web portal, službene novine, Oglasna ploča, mediji).	da	
26	Dužina trajanja projekta u kriterijima javnog poziva uslovljena je trajanjem budžetske godine, tj. najviše 12 mjeseci	da	Pored definisanja maksimalnog trajanja projekta, neophodno je definisati i minimalno trajanja projekta
27	Učesnicima na javnom pozivu omogućen je vremenski period za eventualne žalbe na odluku o dodijeljenim sredstvima.	ne	Omogućiti pravo podnošenja žalbe na rezultate javnog poziva za finansiranje projektnih prijedloga. Podnosiocze žalbe obavijestiti o ishodu pisanim putem.
28	Izveštavanje o provedbi projekta obavezno za sve OCD kojima je odobreno finansiranje putem javnog poziva.	da	
29	Izveštavanje o provedbi projekta od strane OCD uključuje i narativni (opisni) i finansijski dio realizacije projekta.	da	
30	Pored finalnog izveštavanja postoji i periodično izveštavanje o realizaciji projektnih aktivnosti OCD kojima je odobreno finansiranje iz budžeta.	da	
31	OCD kojima je odobreno finansiranje putem javnog poziva potpisuju ugovori o realizaciji predloženih projekata.	da	
32	Isplate prema OCD kojima je odobreno finansiranje projekata realizuju u tranšama (višekratnim isplatama) tokom trajanja projekta.	ne	Isplate za OCD kojima je odobreno finansiranje projektnih prijedloga vršiti višekratno, u skladu sa dinamikom realizacije projektnih aktivnosti
33	Provedba projekata kojima je odobreno finansiranje se promovise u javnosti (npr.: web stranica, mediji).	ne	Prilikom potpisivanja ugovora sa OCD o finansiranju projektnih aktivnosti osigurati da ugovor obuhvata i plan promocije
34	U promociji implementacije projekta se obavezno navode naziv Grada koji je finansijski podržao/ omogućio provedbu projekta	ne	U sklopu promocije projekta osigurati navođenje imena svih donatora za finansiranje projekta
35	Kroz promociju projekata se objavljuju i ostvareni / postignuti rezultati implementacije projekta.	ne	Osigurati da plan promocije sadrži i informacije o rezultatima realizacije projekta

Bihac	Naziv aktivnosti	Ispunjenost	Preporuka
Korak V: Nadzor nad projektima i analiza rezultata javnog poziva			
36	Provodi se monitoring realizacije projektnih aktivnosti OCD kojima je odobreno finansiranje projekta putem budžetskih sredstava.	ne	Ugovorom o finansiranju projektnog prijedloga osigurati i obavezu praćenja realizacije projektnih aktivnosti u skladu sa projektnom dokumentacijom.
37	Monitoring realizacije projektnih aktivnosti se provodi više puta tokom trajanja projekta.	ne	Ugovorom o finansiranju projektnog prijedloga osigurati i obavezu višekratnih aktivnosti praćenja (monitoringa) realizacije projektnih aktivnosti u skladu sa projektnom dokumentacijom.
38	Monitoring realizacije projekta podrazumijeva i monitoring finansijske implementacije projekta.	ne	U sklopu praćenja (monitoringa) implementacije projekta fokusirati se podjednako na postizanje rezultata i finansijsku realizaciju dobivenih sredstava u skladu sa ugovorom o finansiranju.
39	Komisija za praćenje (monitoring) provedbe projekta OCD sačinjava izvještaj o izvršenom monitoringu.	ne	Ugovorom o finansiranju projekta precizirati strukturu i elemente monitoring izvještaja. Utvrditi poseban formular za izvještaj o monitoringu provedbe projekta.
40	Monitoring se provodi putem terenske posjete realizaciji projektnih aktivnosti OCD koja implementira projekat podržan od strane JLS.	ne	Prilikom monitoringa primjenjivati različite metode monitoringa uz obavezne terenske posjete realizaciji projektnih aktivnosti.
41	Rezultati praćenja monitoringa provedbe projekta OCD, u slučaju da su nezadovoljavajući, utječu na pravo učešća tih OCD u narednim godinama.	ne	U slučaju negativnog izvještaja o monitoringu OCD onemogućiti kandidovanje projekata na budućim javnim pozivima za finansiranje projekata u određenom vremenskom trajanju u skladu sa relevantnim propisima.
42	Praćenje (monitoring) provedbe projekata koje implementiraju OCD na području JLS se provodi svake godine po svakom objavljenom javnom pozivu.	ne	Osigurati provođenje monitoringa realizacije projekata pri svakom godišnjem javnom pozivu za finansiranje projekata
43	Praćenjem (monitoringom) provedbe obuhvaćeni svi projekti kojima je odobreno finansiranje putem javnog poziva.	ne	Osigurati provođenje monitoringa realizacije projekata za svaki projekat, pri svakom godišnjem javnom pozivu za finansiranje projekata
44	Provodi se analiza uspješnosti realizacije javnog poziva za finansiranje projekata OCD.	ne	Po okončanju realizacije projekata i predaji izvještaja o realizaciji od strane OCD u JLS provesti analizu uspješnosti javnog poziva.
45	Rezultati analize provedenog javnog poziva za raspodjelu finansijskih sredstava prema OCD su dostupni javnosti (npr. putem web stranice, itd.)	ne	Sažetak analize uspješnosti godišnjeg javnog poziva objaviti na web stranici JLS
46	Rezultati analize provedenog javnog poziva se koriste u pripremi i implementaciji narednih javnih poziva.	ne	U toku pripreme novog javnog poziva u JLS koristiti naučene lekcije i stečena iskustva iz prethodnih javnih poziva kao i rezultati analize uspješnosti.
47	Da li se provedeni javni pozivi za dodjelu sredstava OCD i njihovi postignuti rezultati analiziraju svake godine?	ne	U toku pripreme novog javnog poziva, posebno u dijelu planiranja sredstava i definisanja prioriteta za finansiranje, koristiti rezultati analize uspješnosti.

Kvantitativna analiza dodijeljenih sredstava

Iz dostavljenih podataka o izvršenju budžeta Grada Bihaća i ostale dokumentacije sačinjena je kvantitativna analiza koja se prezentuje u nastavku. Donja tabela predstavlja podatke o veličini budžeta Grada Bihaća i tekućim grantovima prema OCD u periodu 2016-2020. Može se zapaziti da je kumulativni budžet za period 2016-2020 u Gradu Bihaću iznosio gotovo 114 mil KM, počevši od 20,8 mil KM u 2016. do 24,9 mil KM u 2020. g. U istom periodu tekući grantovi prema organizacijama civilnog društva³⁹ su iznosili cca 3,8 mil KM. Ukoliko se analiziraju relativni udjeli finansijskih izdvajanja iz budžeta Grada Bihaća za OCD u periodu 2016-2020, može se primijetiti da se udio ukupnih izdvajanja, za cijeli period analize, kreće oko 3,4% akumuliranog budžeta što je iznad prosjeka partnerskih JLS. Kada se udio finansijskih izdvajanja za OCD posmatra kroz vrijeme primjetna je volatilitnost. Najveći udio je u 2016. g., iznosi 5,4% budžeta dok je u 2020. g. oko 2,8% budžeta. To pokazuje relativni pad značaja finansiranja OCD, u odnosu na druge javne rashode, u ukupnom budžetu Grada Bihaća što posebno dolazi do izražaja kada se posmatraju apsolutni iznosi finansiranja OCD. Korelacija između veličine budžeta i izdvajanja za OCD je -0,3 što ukazuje na slabu povezanost između promjene veličine budžeta i izdvajanja za OCD dok

³⁹ Riječ je o pet kategorija OCD opisanih u odjeljku o metodološkom pristupu za ovu analizu.

negativan predznak govori o negativnoj vezi između tih promjena. Drugim riječima, povećanje budžeta nije povezano sa povećanjem izdvajanja za OCD.

Tabela 2 - Veličina budžeta, izdvajanja za OCD, Grad Bihać, 2016-2020, KM

Godina	2016	2017	2018	2019	2020	Ukupno
Ostvareni budžet (ukupni rashodi)	20,813,566	23,672,992	20,481,543	24,071,729	24,915,460	113,955,289
Ukupno za OCD	1,067,636	455,124	651,965	953,116	694,943	3,822,784
Udio OCD u budžetu (%)	5.1%	1.9%	3.2%	4.0%	2.8%	3.4%

Promjene u iznosima finansijskih izdvajanja za OCD, posmatrane kroz cijeli period analize, od 2016. do 2020. g., su predstavljene u tabeli koja slijedi. Ukupni budžetski rashodi i izdaci su, izuzev u 2018. g., bilježili stalan rast povećavši se za 20% u 2020. g. u odnosu na 2016. g. Međutim, tekući grantovi prema OCD su u 2020. g. smanjeni na 62% njihove veličine u 2016. g. I svih ostalih godina tekući transferi prema OCD su bili znatno manji nego u 2016. g.

Tabela 3 - Horizontalna analiza izdvajanja za OCD, Grad Bihać, 2016-2020, (%)

	2016	2017	2018	2019	2020
Ostvareni budžet (ukupni rashodi)	100%	114%	98%	116%	120%
Ukupno za OCD	100%	41%	58%	85%	62%

Naredna tabela predstavlja finansijska izdvajanja za pojedine kategorije OCD koje su u fokusu ove analize. Ukupna izdvajanja iznose oko 3,8 mil KM, a najveća su zabilježena u 2016. g. sa iznosom višem od 1 mil KM. Kada se posmatraju pojedine kategorije OCD, najveća izdvajanja se odnose na OCD iz oblasti sporta, oko 3,2 mil KM od 2016-2020, iz čega proizlazi da OCD iz oblasti sporta u Gradu Bihaću imaju, u usporedbi sa drugim kategorijama OCD daleko najveću finansijsku podršku za svoje aktivnosti. Potom po visini izdvajanja slijede ostale OCD sa oko 400.000 KM, te boračka udruženja, zatim oblast kulture i na kraju mladi, sa oko, redom, 88.000 KM, 68.000 KM i 42.000 KM.

Tabela 4 - Visina izdvajanja za kategorije OCD, Grad Bihać, 2016-2020, KM

Kategorije OCD	2016	2017	2018	2019	2020	Ukupno
Boračke organizacije	48,676	39,200	0	0	0	87,876
Sportska udruženja	943,446	385,699	543,975	825,916	529,290	3,228,326
Mladi	2,200	9,300	15,944	15,000	0	42,444
Kultura	22,900	100	15,000	15,000	15,000	68,000
Ostale OCD	50,414	20,825	77,046	97,200	150,653	396,138
Ukupno za OCD	1,067,636	455,124	651,965	953,116	694,943	3,822,784

Napomena: do 2018. g. finansiranje obilježavanja datuma iz obrambeno-oslobodilačkog rata je vršeno direktno iz budžeta po podnesenom zahtjevu. Od 2018. godine primjenjuje se praksa donošenja Odluke odnosno programa o finansiranju datuma iz obrambeno-oslobodilačkog rata od strane Gradskog vijeća.

Za finansiranje OCD iz budžetskih sredstava Grada Bihaća najveći iznos se dodjeljuje sportskim organizacijama putem Gradskog sportskog saveza. Takva praksa je realizacija zakonske obaveze prema Zakonu o sportu USK. Raspodjela sredstava prema krajnjim korisnicima se vrši putem Sportskog saveza. Pored toga boračkim organizacijama proizašlim iz obrambeno-oslobodilačkog rata sredstva iz budžeta se dodjeljuju za obilježavanje značajnih datuma iz tog perioda, ali se ista implementiraju prema Odluci o raspodjeli sredstava koju donosi Gradskog vijeće.

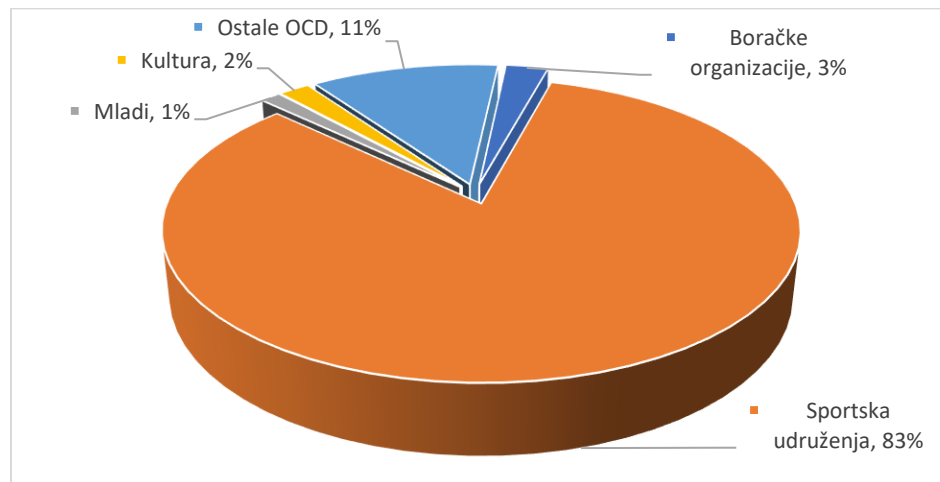
Kada se analizira struktura dodijeljenih finansijskih sredstava prema pojedinim kategorijama OCD, što je predstavljeno u sljedećoj tabeli, može se primijetiti značajna promjena u strukturi finansiranja na početku perioda, u 2016. g., u odnosu na kraj posmatranog perioda, 2020. g. Udio sportskih udruženja je najznačajnija veličina kroz cijeli analizirani period, premda varira, smanjivši se sa 88% u 2016. g., na 76% u 2020. g. Kada se posmatraju boračke organizacije njihov udio u ukupnim dodijeljenim sredstvima za pojedine kategorije OCD je smanjen u odnosu na 2016. i 2017. g. Udio izdvajanja za mlade je veoma mali, kako na početku i posebno kraju perioda, i pored povećanja u godinama 2017-2019. Udio oblasti kulture stagnira na oko dva posto, dok je udio ostalih OCD značajno povećan sa početnih 5% u 2016. g. na 22% u 2020. g.

Tabela 5 - Vertikalna analiza dodjele sredstava kategorijama OCD, Grad Bihać, 2016-2020, (%)

Kategorije OCD	2016	2017	2018	2019	2020
Boračke organizacije	5%	9%	0%	0%	0%
Sportska udruženja	88%	85%	83%	87%	76%
Mladi	0.2%	2.0%	2.4%	1.6%	0.0%
Kultura	2%	0%	2%	2%	2%
Ostale OCD	5%	5%	12%	10%	22%
Ukupno za OCD	100%	100%	100%	100%	100%

Kada se analizira struktura kumulativnih udjela OCD u posmatranom periodu, što je predstavljeno na sljedećem grafikonu, opaža se naglašenost finansiranja sportskih udruženja sa oko 83% učešća u ukupnim tekućim transferima prema OCD, za cijeli period. Potom slijede boračka udruženja sa udjelom od 3%, oblast kulture sa udjelom od 2%, mladi 1% i ostale kategorije OCD sa 11% udjela.⁴⁰

Grafikon 2 - Kumulativni udjeli OCD u periodu 2016-2020, Grad Bihać, (%)



Kada se sagleda dodjela sredstava pojedinim kategorijama OCD u odnosu na početak perioda analize, tj. 2016. g. može se uočiti prevladavajući trend smanjenja izdvajanja, što je vidljivo iz naredne tabele. Na kraju perioda, u 2020. g. ukupna izdvajanja sredstava za OCD u Gradu Bihaću su umanjena za više od jedne trećine (62% iznosa iz 2016. g.). Trend smanjenja je vidljiv i kod svih kategorija OCD, izuzev kod kategorije ostale OCD kod kojih je u 2020. g. došlo do primjetnog povećanja u dodjeli sredstava, za 44% u odnosu na 2016. g. Kategorija mladih bilježi skokovite promjene u odnosu na 2016. g. jer je riječ o relativno malom iznosu u toj godini (2.200 KM), pa povećanje finansiranja na, primjerice, 15.000 KM predstavlja ogroman skok.

Tabela 6 - Horizontalna analiza dodjele sredstava kategorijama OCD, Grad Bihać, 2016-2020, (%)

Kategorije OCD	2016	2017	2018	2019	2020
Boračke organizacije	100%	81%	0%	0%	0%
Sportska udruženja	100%	41%	58%	88%	56%
Mladi	100%	423%	725%	682%	0%
Kultura	100%	0%	66%	66%	66%
Ostale OCD	100%	41%	153%	193%	299%
Ukupno za OCD	100%	43%	61%	89%	65%

⁴⁰ Grad Bihać ne dodjeljuje sredstva sportskim klubovima već po Zakonu o sportu dodjeljuje Sportskom savezu koji dalje distribuira sredstva.

Dodjela finansijskih sredstava prema OCD u Gradu Bihaću u odnosu na broj stanovnika predstavljena je u narednoj tabeli. Prosječan broj stanovnika u periodu 2016-2020 u Gradu Bihaću je oko 56.120 osoba. Budžetski rashodi i izdaci po stanovniku iznose nešto preko 400 KM.⁴¹ Tekući transferi za OCD po stanovniku iznose u prosjeku 14 KM.⁴²

Tabela 7 - Finansiranje OCD i stanovništvo u Gradu Bihaću, 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020	Srednja vrijednost
JLS broj stanovnika	56,269	56,243	56,207	56,065	55,805	56,118
Budžet. izdaci po stanovniku, KM	370	421	364	429	446	406
Transferi za OCD po stanov, KM	20	8	12	17	13	14

Načini dodjele sredstava prema OCD na godišnjem nivou su prikazani u donjoj tabeli. U 2016. i 2017. g. finansijska sredstva prema OCD su dodjeljivana direktnim metodom. Tokom ostalih godina u analiziranom periodu finansijska sredstva su dodjeljivana i putem javnog poziva sa projektnim pristupom, premda je direktni način dodjele ostao dominantan.

Tabela 8 - Godišnji načini dodjele sredstava u Gradu Bihaću, 2016-2020, KM

Način dodjele	2016	% u odnosu na ukupan OCD budžet 2016	2017	% u odnosu na ukupan OCD budžet 2017	2018	% u odnosu na ukupan OCD budžet 2018	2019	% u odnosu na ukupan OCD budžet 2019	2020	% u odnosu na ukupan OCD budžet 2020
Direktna dodjela sredstava	1,067,636	100%	455,124	100%	601,021	92%	883,616	93%	628,243	90%
Javni poziv sa projektnim pristupom	0	0	0	0	50,944	8%	69,500	7%	66,700	10%
Javni poziv bez projektnog pristupa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

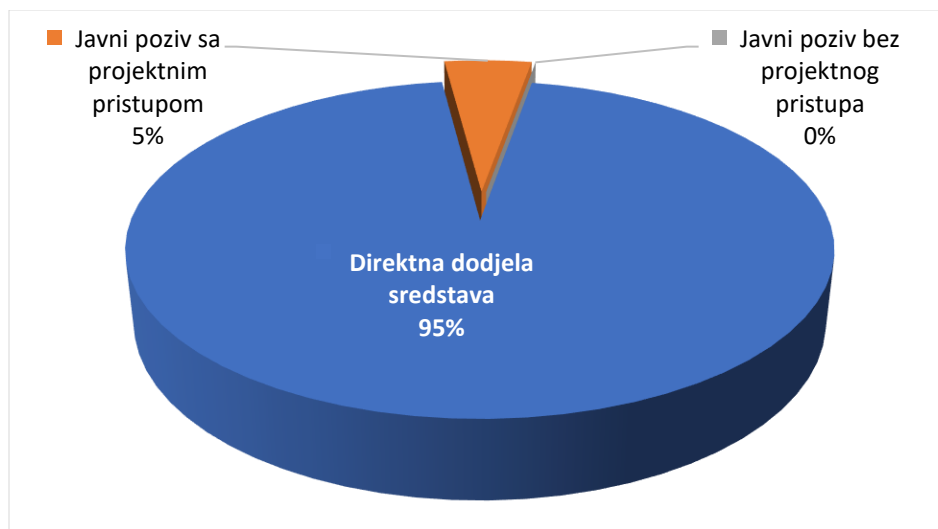
Ukupna izdvajanja za OCD u Gradu Bihaću od oko 3,8 mil KM u periodu 2016-2020 prema načinu dodjeljivanja su predstavljena na sljedećem grafikonu. Najveći dio sredstava (95% ili 3,6 mil KM) dodijeljen je direktnom metodom. Putem javnog poziva sa projektnim pristupom dodijeljeno je 5% sredstava ili oko 187.000 KM. Primjenom javnog poziva bez projektnog pristupa nisu dodjeljivana sredstva.⁴³

⁴¹ Medijana budžetskih rashoda i izdataka po stanovniku je 421 KM.

⁴² Medijana tekućih transfera po stanovniku je 12 KM.

⁴³ Prosječna izdvajanja po OCD nisu predstavljena. Relativno veliki iznosi za sportske organizacije, finansiranje putem sportskog saveza i zbirno iskazivanje tekućih transfera prema svim OCD u jednoj godini iz jedne oblasti (npr. kulture) bi uveliko utjecali na stvaranje neobjektivne slike o prosječnim vrijednostima finansiranja.

Grafikon 3 – Kumulativni prikaz načina dodjele sredstva u Gradu Bihaću, 2016-2020, (%)



Osvrt na izvještaje o provedenoj finansijskoj reviziji

U periodu 2016-2020 Grad Bihać je jedanput bio predmet finansijske revizije u 2016. g. U izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji⁴⁴ navedeno je da se knjigovodstveno evidentiranje transfera djelomično provodi u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i to prema njihovoj namjeni. Nadalje, konstatovano je da su donesena pravila i kriteriji i na osnovu njih su provedene raspodjele tekućih transfera prema OCD sa ciljem dosljedne primjene načela pravičnosti i transparentnosti dodjele sredstava sa pozicije tekućih transfera.

Iskazana je također primjedba da se dio tekućih transfera realizira bez donošenja provedbenih akata i bez pridržavanja odredbi propisa koji su na snazi. Uvidom u dokumentaciju utvrđena je realizacija dijela transfera prije donošenja odluke nadležnog organa o načinu realizacije dok je primijećeno da se dio sredstava odobrava i OCD koje nisu obuhvaćene odgovarajućim programom kao potencijalni korisnici.⁴⁵ U dijelu transfera ostalim OCD dodijeljena su sredstva za finansiranje predizborne kampanje za lokalne izbore.

⁴⁴ (Ured za reviziju institucija u FBiH, 2017).

⁴⁵ Riječ je o dodjeli sredstava za poticaj privrede organizacijama iz oblasti sporta i kulture koje djeluju kao neprofitne organizacije.

Iskazana je i preporuka da se dio Tekuće rezerve budžeta koji se dodjeljuje OCD odobrava u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju kriterija za korištenje sredstava tekuće rezerve⁴⁶ koji podrazumijeva odobrenje sredstava za finansiranje hitnih i nepredviđenih rashoda i izdataka na koje korisnici sredstava nisu mogli utjecati, a koje mogu dovesti do ugrožavanja zdravlja ljudi, materijalnih dobara i funkcionisanja kod korisnika sredstava, te da su od interesa za Grad Bihać, a pritom se nisu mogli predvidjeti na početku fiskalne godine, tj. u vrijeme planiranja budžeta.

U skladu sa primjedbama iz revizorskog izvještaja gradska uprava je donijela odgovarajuće odluke prema kojima se tekuća rezerva budžeta ne planira niti izvršava za OCD,⁴⁷ tekući transferi se izvršavaju nakon usvajanja programa utroška od strane gradske uprave.⁴⁸ Nadalje, odlukom o izvršavanju budžeta definisan je način izvještavanja o namjenskom utrošku sredstava kao i postignutim rezultatima iz aktivnosti koje su tim sredstvima finansirane.⁴⁹

Zaključak

Grad Bihać je usvojio odluku o finansiranju rada OCD u 2013. g. budući da je ranije učestvovao u LOD projektu. Javne pozive za dodjelu sredstava za finansiranje projekata OCD je provodio u 2018., 2019. i 2020. g. U periodu analize ukupno je dodijeljeno oko 3,8 mil KM, od čega oko 95% direktnim metodom dodjele sredstava što upućuje na nedovoljnu primjenu Odluke o kriterijima, postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta općine Bihać za su/finansiranje projekata organizacija civilnog društva. Najviše budžetskih sredstava za finansiranje aktivnosti OCD se izdvaja u oblasti sporta u prosjeku 83% ukupnih tekućih transfera prema OCD. Ovakav način raspodjele i visine sredstava ne mogu dovesti do značajnih promjena u JLS niti dati doprinos zadovoljenju potreba krajnjih korisnika projekata.

Preporuke

- Povećati udio dodjele budžetskih sredstava putem javnog poziva sa projektnim pristupom u ukupnom finansiranju OCD u Gradu Bihaću.
- Ukupna izdvajanja za OCD dovesti u vezu sa promjenama budžeta, posebno kada je riječ o povećanju budžeta. Pri povećanju budžeta osigurati i veća izdvajanja za aktivnosti OCD.
- Strateške dokumente u Gradu Bihaću donositi uz optimalnu uključenost civilnog društva.
- U pripremi za objavljivanje javnog poziva određivati prioritetne oblasti na godišnjem nivou na temelju strateških prioriteta i uz uključenost OCD (primjenjujući participativni princip).

⁴⁶ (Gradonačelnik Grada Bihaća, 2015).

⁴⁷ Vidljivo iz plana budžeta.

⁴⁸ Usvojene su odluke o programima utroška za gradske manifestacije, prevoz učenika, itd.

⁴⁹ Odluka o izvršavanju budžeta Grada Bihaća za 2020. g., čl. 20.

- Omogućiti učešće na javnom pozivu OCD za pitanja mladih koje su registrovane u BiH, a provode projektne aktivnosti na području Grada Bihaća.
- Objavljivati javne pozive odmah po usvajanju budžeta, u januaru tekuće godine, kako bi se omogućilo duže trajanje projekata.
- *Javni poziv za predlaganje projekata kulture za su/finansiranje sredstvima Budžeta Grada Bihaća* kao i *Javni poziv za predlaganje omladinskih projekata za su/finansiranje sredstvima Budžeta Grada Bihaća* koncipirati na projektnoj osnovi odnosno uključiti neophodne prijavne obrasce – projektni prijedlog, plan aktivnosti i plan budžeta a eventualno u kasnijoj fazi i logičku matricu kao jedan od četiri obavezna prijavna dokumenta.
- U javnom pozivu pored gornje granice sredstava odrediti i donji prag visine sredstava.
- U procesu realizacije javnog poziva za finansiranje aktivnosti OCD omogućiti institut podnošenja žalbe/prigovora na donesene odluke.
- Uskladiti Pravilnik o kriterijima, načinu i postupku raspodjele sredstava za tekući grant za omladinske projekte sa Odlukom o kriterijima, postupku odabira i načinu dodjele sredstava budžeta općine Bihać za su/finansiranje projekata organizacija civilnog društva u dijelu prava učešća OCD na javnom pozivu.
- Prilikom objave javnog poziva za predlaganje projekata organizacija civilnog društva za su/finansiranje sredstvima budžeta Grada Bihaća osigurati da njihovo trajanje bude 28 dana u skladu sa LOD metodologijom.
- Proces odabira OCD člana u komisiju za evaluaciju projektnih prijedloga provesti transparentno i uz mogućnost da civilno društvo imenuje svog predstavnika u ovu komisiju.
- Organizirati info dane za zainteresirane predstavnike civilnog društva u okviru objavljenih javnih poziva.
- Prilikom dodjele sredstava za odobrene projekte primjenjivati višekratnu dodjelu, u tranšama, uz prethodnu kontrolu potpunosti i dinamike implementacije planiranih aktivnosti, a ne u zavisnosti od dinamike punjenja budžeta.
- Povećati maksimalnu vrijednost pojedinačnog projekta sa trenutnih 4.000 KM na najmanje 6.000 KM a kasnije i na više iznose.
- U realizaciji odobrenih projekata osigurati i promociju Grada kao donatora kao i obavještavanje javnosti o postignutim rezultatima.
- Osigurati da uspješnost provedbe i izvještavanja o utrošku sredstava kod prethodno odobrenih i realizovanih projekata, utvrđena kroz monitoring provedbe projekta, postane kriterij za učešće OCD u javnom pozivu za dodjelu sredstava naredne godine, kao što je uređeno Odlukom o izvršavanju budžeta.
- Resorne službe Grada trebaju provoditi redovnu analizu postignutih rezultata realizovanih projekata kojima su dodijeljena sredstva budžeta Grada Bihaća
- Koristiti postignute rezultate i iskustva iz realizacije javnih poziva prethodnih godina u pripremi javnih poziva za naredne godine.

- U budžetu grada na ekonomskom kodu 614300 odvojiti finansiranja rada OCD od finansiranja ostalih organizacija kao što su javne ustanove, javna preduzeća, itd. u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH⁵⁰

⁵⁰ (Federalno ministarstvo finansija, 2014).